

Snabb introduktion till LäsDax & SkrivDax 1 De fyra tillfällena

Första tillfället – Gemensam läsning

- Inled lektionen med en aktivitet som anknyter till texten.
- Samla sedan klassen kring storboken.
- Täck gärna för texten och samtala kring bilderna för att skapa förståelse för textens innehåll och öka elevernas ordförråd.
- Läs texten högt för eleverna och peka samtidigt på orden.
- Samtala om innehållet.
- Läs texten igen och låt eleverna läsa med efter förmåga.

Andra tillfället – Gemensam och egen laboration

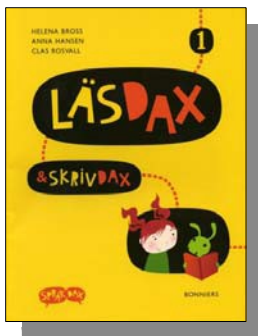
- Samla sedan klassen kring storboken.
- Laborera gemensamt med språket. I LärarDax 1 finns instruktioner till varje text.
- Låt eleverna sedan laborera med samma text i sina egna böcker. Där har du också möjlighet att individualisera uppgifterna.
- Låt eleverna läsa texten tillsammans med någon eller på egen hand efter förmåga.

Tredje tillfället – Läxa

- Låt eleverna ta hem texten i läxa. Individualisera genom att markera i boken för varje elev hur mycket han/hon ska läsa.

Fjärde tillfället – Gemensamt och eget skrivande

- Skriv gemensamt en text på tavlan utifrån textens modell.
- Låt sedan eleverna pröva att på egen hand skriva liknande texter utifrån samma modell.

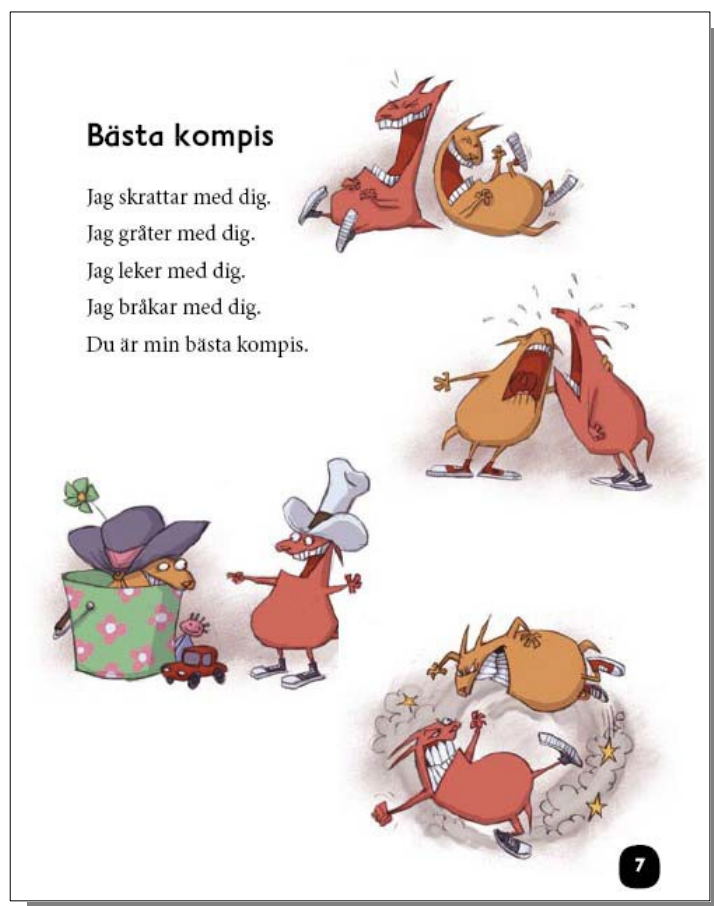

Arbetsgången i LäsDax & SkrivDax 1

*Här följer en utförlig presentation av
arbetsgången i LäsDax & SkrivDax 1.
Som exempel används sidan 7, texten **Bästa kompis**.*

Arbeta med varje text vid fyra tillfällen. Eleverna får då en ordentlig genomgång av innehållet och blir väl förtrogna med textmodellen. Även det fjärde tillfället, det gemensamma skrivandet, utgår från textmodellen. Det innebär att eleverna lär sig att såväl läsa som att skriva olika texttyper och genrer redan från början, eftersom det finns både skönlitterära och poetiska texter i LäsDax & SkrivDax 1.

Nu följer vad man kan göra vid de fyra tillfällena när man arbetar med texten **Bästa kompis**.

Första tillfället

Gemensam läsning

Börja med att samla eleverna runt storboken (eller den interaktiva tavlan om ni har tillgång till en sådan och programvaran LäsDax digital) och gör en bildpromenad. Eftersom det ofta finns elever som redan kan läsa så är det bra att täcka för texten med notislappar eller liknande för att alla ska kunna koncentrera sig på bilden/rna.

Samtala kring det ni ser och ställ öppna frågor så att eleverna måste svara med hela meningar, till exempel:

- Vad skulle det här kunna vara för sorts figurer?
- Vad tror ni de skrattar åt?
- Och vad tror ni har hänt som har gjort dem så ledsna?

Låt det här första tillfället få ta tid och använd stunden till att hjälpa dem att dels lära sig att tolka bilder och få en förförståelse för det texten handlar om, dels också för att utöka deras ordförråd.

Läs sedan texten högt i normal läshastighet och peka samtidigt på varje ord för att ”modellera” hur läsning går till.

Samtala om innehållet i texten. Ta vara på den här stunden, för texterna berör eleverna och det finns mycket att hämta ur dem och kan leda till många fina och angelägna samtal.

Andra tillfället

Gemensam laboration

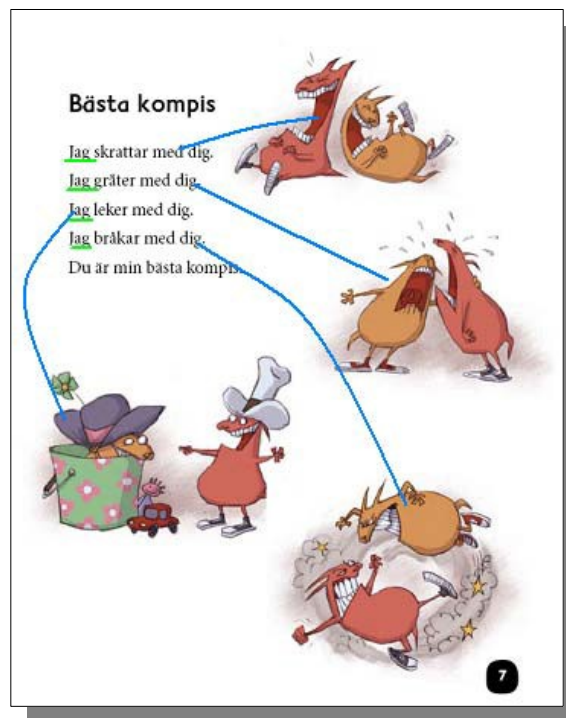
Det andra tillfället kan vara efter rasten eller kanske dagen därpå, men börja alltid med att åter läsa texten högt för att alla ska komma ihåg vad den handlade om och låt eleverna läsa med efter förmåga.

Nu är det dags att börja arbeta mer konkret med texten och laborera med den.

Säg till exempel så här:

– Var står det ”Jag skrattar med dig?”

Låt en elev komma fram och peka på den meningen och sedan på den bild som hon/han tycker passar till. Låt sedan eleven använda en whiteboardpenna och dra ett streck mellan mening och bild. Detta går alldeles utmärkt att göra eftersom storboken är laminerad och det går lätt att torka bort det ni har skrivit och ritat med en trasa.

Eftersom det är spännande att få ”rita” i boken är det lätt att få fram nästa elev som får para ihop en ny mening och bild, och nästa ...

Fokusera även på språkliga delar i texten. Visa till exempel på upprepningen *Jag* och ringa in alla *Jag* i storboken.

Den här laborationen fyller två funktioner. Dels är elevernas uppmärksamhet riktad framåt för att det är roligt, dels får innehållet en konkret betydelse för eleven. Alla förstår tydligt vad texten handlar om, vilket gör att när de sedan läser texten på egen hand så är risken liten att de ”bara kodar av” utan förståelse.

Egen laboration

Nu är det dags för eleverna att pröva att göra samma sak på egen hand. I sin egen bok gör de samma laboration som ni nyss gjorde tillsammans, för att få känna att jag klarar detta själv. Den modellade kunskapen blir till elevens egen och självförtroendet växer. ”Jag förstår det jag har varit med om.”

Låt dem sedan även göra individuella laborationer. För en elev som inte alls läser än, kanske det räcker med att ringa in ordbilden *Jag*, medan någon annan som har kommit en bit i sin läsutveckling kan få utmaningen att hitta och stryka under alla verb.

Egen läsning/parläsning

Låt sedan eleverna pröva att läsa hela eller delar av texten på egen hand eller tillsammans med en kamrat.

Tredje tillfället

Läxa

Markera för varje enskild elev hur mycket de ska ha i läxa.

OBS! Alla ska inte läsa allting i den här boken, men det ska finnas något att läsa för var och en!

Bästa kompis

Jag skrattar med dig.
Jag gräter med dig.
Jag leker med dig.
Jag bråkar med dig.
Du är min bästa kompis.

7

Bästa kompis

Jag skrattar med dig.
Jag gräter med dig.
Jag leker med dig.
Jag bråkar med dig.
Du är min bästa kompis.

7

De elever som inte får med sig hela texten hem, utan bara ett antal rader/meningar, har ändå med sig hela innehållet och förståelsen från den gemensamma läsningen och laborationen.

För de flesta i klassen brukar textmängden vara lagom, men så finns det alltid några stycken som redan läser i princip flytande och till dem måste man naturligtvis ge något mer i läxa, ett kapitel ur en skönlitterär bok till exempel.

Det är dock viktigt att alla får med sig textmodellen hem och läser den, för när de kommer tillbaka till skolan är det dags för fjärde tillfället – skrivandet.

Fjärde tillfället

Gemensamt skrivande

Utgå från texten som modell och skriv av första meningen på tavlan eller blädderblock: "Jag skrattar med dig."

Berätta att ni tillsammans i klassen ska skriva en likadan text men med egna ord. Ta bort verbet "skrattar" och låt eleverna komma med förslag på andra ord som skulle kunna passa in, till exempel: "Jag spelar med dig", "Jag sjunger med dig".

Skriv förslagen på tavlan och när texten är färdig läser ni tillsammans igenom den. Spara gärna de här gemensamma texterna ni skriver och publicera dem på väggen eller varför inte göra klassens egen bok med alla gemensamma texter samlade!

Eget skrivande

Låt nu eleverna pröva att på egen hand skriva liknande texter efter modellen. Här går det också utmärkt att individualisera. De elever som inte skriver så mycket än kan välja en av meningarna från tavlan/blädderblocket och skriva av den, för hand eller kanske på datorn, medan de som har skrivit länge och mycket kan få utmaningen:

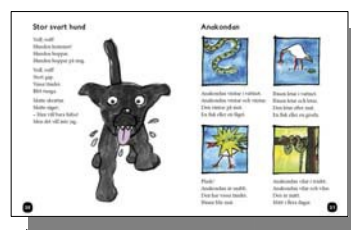
– Hur många meningar kan du komma på?

Och för de flesta känns det nog lagom att skriva en ungefär lika lång text som den i boken.

Om LäsDax & SkrivDax 1

LäsDax & SkrivDax 1 består av tio teman som ligger nära barns intressen och vardag. Texterna engagerar och berör redan från början, vilket är av stor betydelse för läsförståelsen. Varje tema har en egen illustratör och detta av två skäl. Dels är det viktigt att förstå att illustrationerna kan användas som en strategi när man ska lära sig att läsa, att det finns mycket information att hämta ur en illustration, dels är det bra att lära sig "läsa" olika typer av illustrationer och det gör också att boken hela tiden känns ny och spännande att arbeta vidare i.

Lässtrategier

Metodiken i LäsDax & SkrivDax 1 utgår från att eleverna från början lär sig ordbilder, men andra strategier som till exempel att läsa av illustrationerna och förstå kopplingen ljud-bokstav följer tätt efter eftersom alla strategier måste användas för att skapa en helhet runt läsningen. Detta är alltså inte en helordsmetod, utan en helspråksmetod. Läs mer om detta i LärarDax 1.

Åk 2 och 3

För åk 1 är alltså LäsDax & SkrivDax 1 en och samma bok och kan ses som en arbetsbok som eleverna arbetar i för att ytterligare kunna fördjupa sig i texterna och bilderna och erövra olika lässtrategier. I åk 2 och 3 heter basboken LäsDax och till den finns en separat arbetsbok, SkrivDax.

De fyra tillfällena kvarstår och storböckerna till LäsDax 2 och 3 är naturligtvis också laminerade. Från och med åk 2 sker skrivandet i SkrivDax. Fortfarande används texten som modell och i LäsDax 2 finns också faktatexter så då får eleverna pröva att skriva även sådana texter.

I LäsDax 3 slutligen så utökar vi med fler texttyper, till exempel pjäser, sägner och limerickar.

Vill du ha ytterligare information om LäsDax & SkrivDax 1 så hör av er till:

Mia Söderberg

mia.soderberg@sanomautbildning.se

08-587 642 25

